

Innowacyjne produkty żywnościowe

prof. Krzysztof Krygier

Wydział Nauk o Żywności
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
w Warszawie

Żywność wygodna
Żywność minimalnie przetworzona
Żywność ekologiczna
Żywność upiększająca
Żywność dla samopoczucia
Żywność etniczna
Żywność HoReCa
Żywność tradycyjna/regionalna itp.
Żywność „nowa”/innovacyjne technologie
Żywność prozdrowotna

Żywność wygodna

Praktycznie każda przetworzona

Nowe kierunki:

- samochodowa
- do jedzenia w biegu (*on the go*)
- „zdrowy” fast food
- opakowania nowej generacji np.
rozpuszczalne w wodzie
- dla „poor-time, rich-money generation”

Żywność ekologiczna

Zalety: dobra opinia, bez chemii

Jakość/wartość żywieniowa: dyskusyjna?

Wady: - **wysoka cena** (surowce)

- często **słaba jakość** (m.in. bardzo ograniczona ilość dodatków)

W Europie – boom (ale i skandale)

W Polsce – „nie idzie”, mimo stosunkowo łatwej dostępności, m.in. hipermarkety,
→ kierunek: eksport

Żywność prozdrowotna

Normalna żywność prozdrowotna

Żywność wzbogacona

Żywność funkcjonalna

Żywność ekologiczna (?)

Suplementy diety

Żywność specjalnego przeznaczenia
zdrowotnego

„Zdrowa żywność”

Lepsza dla ciebie (BFY)

(oświadczenia żywieniowe i zdrowotne)

Innowacyjna żywność prozdrowotna

Anti-obesity food

Mood food

Prozdrowotna dla dzieci

Prozdrowotna dla seniorów

BFY

Naturalna prozdrowotna

Superfruits

Odpowiednia dieta:

1. Na ile jest skuteczna?

**2. Dlaczego jej znaczenie
będzie wzrastać?**

**3. Ile kosztuje nieodpowiednia
dieta?**

Przyczyny chorób?

60%: niebilansowana dieta

**25%: zakażenia i zatrucia
pokarmowe**

10%: alergie

**3%: substancje dodatkowe i
skażenia**

Zależność: dieta - choroby

Układ krążenia	30%
Nowotwory ogółem	30%
- przewodu pokarmowego	70%
Zaparcia	70%
Otyłość	50%
Cukrzyca	25%
Próchnica	30%

Wpływ dieta – choroby, Kanada

Choroby układu krążenia	40-55%
Cukrzyca	40-55%
Nowotwory (wszystkie)	35-50%
Osteoporoza	20%

- Czynniki ryzyka powstawania nowotworów
- Substancje rakotwórcze w żywności
(naturalne, zanieczyszczenia,
tworzące się podczas produkcji)
- **Spożywanie nadmiaru kalorii/nadwaga**
- **Niskie spożycie owoców i warzyw**
- Wysokie spożycie n-6 nnkt
- **Niskie spożycie błonnika**
- **Wysokie spożycie alkoholu**
- **Niezbilansowana fermentacja w jelicie grubym**

*Polymeal”: efektywna, nefarmakologiczna,
bezpieczna i smaczna alternatywa”:*

Skuteczność diety a leki

Polypill” (zestaw leków):

aspiryna

kwask foliowy

leki obniżające ciśnienie

leki obniżające zawartość

cholesterolu

Obniżenie ryzyka zawału o **80%**

Dieta – polymeal:

Ryby	4 x tydzień
Wino	150 ml/d
Czekolada gorzka	100 g/d
Warzywa i owoce	400 g/d
Czosnek	(1 ząbek – KK)
Migdały / o. włoskie	(40 g/d – KK)

Obniżenie ryzyka zawału o 78%
i przedłużenie życia:
mężczyźni o 7, kobiety o 5 lat

Choroby układu krążenia:

Obniżenie LDL:

- lek: lovastatyna o 31%
- dieta: stanole/sterole, białko sojowe, błonnik (rozpuszczalny – owies), migdały (orzechy włoskie) o 29%

NCEP, USA

<u>Czynnik</u>	<u>Ilość</u>	<u>Spadek LDL</u>
Nadwaga	-5 kg	5-8%
Nas.kw.tłuszcz.	<7%	8-10%
Cholesterol	<200mg/d	3-5%
Błonnik rozpusz.	5-10g/d	3-5%
Sterole/stanole	2g/d	5-15%!!!

Ogółem: 24-43%!!!

Cytat: „Dieta wegetariańska jest tak skuteczna w obniżaniu zawartości cholesterolu jak leki”

miesiąc na diecie wegańskiej – obniżenie zawartości złego cholesterolu (LDL) o ok. 30%!!!!

- obniżenie masy ciała o 2 kg

Żywność prozdrowotna 2005 – świat 210 mld \$:

BFY (lepsza dla ciebie)	32%
Wzbogacona/funkcjonalna	19%
Naturalna prozdrowotna	18%
Ekologiczna	7%

Dodatki prozdrowotne (prawie)nieobecne na polskim rynku:

nnkt,

omega-3

inulina

jeżówka (echinacea)

izoflawony

psyllium

stanole/sterole

Choroba	Chorobowość (liczba zachorowań)
Choroba niedokrwienna serca (zawał serca)	1 mln / 100 tys.
Udar mózgu	70 tys.
<u>Nadwaga i otyłość</u>	<u>15 mln</u>
Nadciśnienie tętnicze	8,5 mln
Cukrzyca typu 2	1,6 mln
Osteoporoza	2 mln
RAZEM (teoretycznie)	28 mln czyli $\frac{3}{4}$ Polaków

Ile kosztuje nieodpowiednia dieta?

Szacunki:

Wadliwe odżywianie to 1/3 kosztów leczenia
gdy dodatkowo niezdrowy tryb życia
(papierosy) a przede wszystkim
brak aktywności fizycznej

to razem ok. 50% kosztów leczenia (NPZ)

PKB 1034 mld zł (Mały Rocz.Stat.2008)

koszty służby zdrowia 5% PKB
czyli ok. 52 mld zł

1/3 kosztów to wadliwe żywienie czyli
teoretycznie 16 mld zł (sama dieta)

+aktywność fizyczna = 26 mld zł

Praktycznie min. 10 mld zł rocznie!!!

USA – koszty otyłości: 117 mld \$ rocznie

USA - 306 mln ludności

Otyłość w Europie/Polsce – 50-70% USA

to

Polska - koszty otyłości: ok. 7 mld \$

czyli około

20 mld zł rocznie

(sama otyłość!!!)

Priorytety 2009:

Nadwaga / otyłość: ogromny, rosnący problem i rosnące koszty!

Choroby układu krążenia: ciągle przyczyna blisko połowy zgonów, jednocześnie bardzo duża zależność od diety

Aktywność fizyczna: niebywale ważna zawsze

Dlaczego znaczenie diety będzie wzrastać?

1. Starzenie się społeczeństwa

PL emeryci:

1975	4 mln
2000	6 mln
2025	8 mln
2050	10 mln

2. Wzrost zainteresowania wartością odżywczą w PL:

aż 87% Polaków chce informacji żywieniowych na produktach
– najwięcej w Europie!!!

(choć w innych też wysoko: 74% na Węgrzech do 86% w Niemczech)

3. Wzrost świadomości ludzi, że dieta może pomóc a nawet zastąpić leczenie

PL – 50% interesuje się (?)

(USA: 75-90% konsumentów kupuje żywność biorąc pod uwagę zdrowie swoje i swojej rodziny)

4. Brak nawyków prozdrowotnych u dzieci - wzrost liczby chorych dorosłych:

(USA - 12-17 lat, PL – podobnie?):

20% pali

35% nie uprawia żadnego sportu (30%)

18% upija się

85% je za mało owoców i warzyw

(możliwy o 40% wzrost ilości nowotworów?!)

5. Opinie polskich konsumentów:

- słaba służba zdrowia
- drożące leki
- dobre tradycje medycyny naturalnej:

czosnek, kapusta, szczególnie kiszona,
cebula, nalewka orzechowa, mleko z
miodem, mnóstwo tzw. „zdrowych” ziół

Walka z otyłością

1. **Wiele programów** europejskich, narodowych, lokalnych; coraz większe pieniądze, „Diogenes”: ponad 20 mln €,
2. **Programy edukacyjne**: świadomość konsekwencji otyłości: CVD (zawały, udary), cukrzyca, nadciśnienie, choroby nerek, artretyzm, katarakta
3. **Mnóstwo diet odchudzających**

4. Mnóstwo preparatów, leków (brak?) odchudzających

5. Coraz więcej produktów przeciw otyłości:

- żywność niskoenergetyczna (typu „light”),
- żywność długosycąca,
- żywność blokująca odczucie apetytu,
- żywność blokująca działanie enzymów trawiennych.

Zupełny brak efektów!!!

I choć otyłość to indywidualna odpowiedzialność
każdego człowieka (m.in. Kongres USA)

Pozostaje:

apel do producentów żywności: zmniejszajcie
kaloryczność swoich produktów

być może miliony małych kroczków pomogą,
a więc żywność light i BFY ??

„Otyłość nie ma usprawiedliwienia” *(Krzysztof Krygier)*

Dziękuję za uwagę